

**GSJ JOURNALS SERIE A: ADVANCEMENTS IN TOURISM,
RECREATION AND SPORTS SCIENCES**

Volume: 2, Issue: 1, p. 95-121, 2019

**SPOR ETKİNLİKLERİNDE GÖNÜLLÜ YÖNETİMİ VE
MOTİVASYONU**

VOLUNTEER MANAGEMENT AND MOTIVATION IN SPORTS EVENTS

Serkan Berber¹

Mustafa Serdar Terekli²

(Received 07.05.2019 Published 05.08.2019)

Özet

Bu çalışmada, gerek dünya çapında, gerekse ülkemizde önemi her geçen gün artan “etkinlik yönetimi” kavramı ile özellikle spor etkinliklerinde görev alan gönüllülerin yönetimi konusu temel alınmıştır. Bu sayede, ilerleyen yıllarda gerçekleştirilmesi kesin ya da planlanan spor etkinliklerinin başarısına katkı sağlanması amaçlanmıştır. Spor etkinliklerinin başarısında önemli role sahip olan gönüllülerin hangi motivasyonel faktörler sonucunda etkinliklere katılmayı tercih ettikleri sorularının yanıtlarına cevap aranmıştır. Bu amaçla, temel motivasyon kaynaklarını belirleyebilmek için, öncelikle Erzurum Universiade Kış Oyunlarında görev alan 108 gönüllü üzerinde bir pilot çalışma yapılmış, açıklayıcı faktör analizi kullanılarak, çalışmanın faktörleri belirlenmiştir. Daha sonra, bir anket hazırlanmıştır. Araştırmanın evrenini Trabzon Avrupa Gençlik Olimpiyatları’na gönüllü olarak görev yapan 1500 kişi oluşturmaktadır. Örneklem belirlenmesinde, tesadüfi olmayan örnekleme yöntemlerinden olan kolayda örnekleme ve yargısal örnekleme yöntemleri kullanılmıştır. Anket formu, Trabzon Avrupa Gençlik Olimpiyatları’nda görev alan 540 gönüllüye uygulanarak, araştırmanın veri toplama ayağı gerçekleştirilmiştir. Elde edilen nicel verilerin analiz aşamasında ilk olarak gönüllülerin cinsiyet, yaş, eğitim gibi demografik özellikleri betimleyici istatistikler yardımıyla ortaya konmuştur. Daha sonra, çalışmanın gerçekleştirileceği etkinliğin özelliklerine uygun seçilen Gönüllü Motivasyonu Ölçeği ile demografik özellikler arasında anlamlı bir istatistiksel ilişkinin varlığı regresyon analizi, bağımsız örneklem t-Testi ve tek yönlü varyans analizi (One-way Anova) kullanılarak araştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: spor yönetimi, etkinlik yönetimi, gönüllü yönetimi, motivasyon

¹ serkanberber82@gmail.com

² msterekli@eskisehir.edu.tr

Abstract

In this study, it has been concentrated on Event Management concept which has increasing importance both in Turkey and in global scale. Especially the volunteer management subject has been taken as a basis to this study. With the help of this study it has been aimed that the study will add value to the success of the big or smaller scale international sporting events which is on the process of planning or bidding for hosting the games in Turkey. It has been aimed to find answers to the motivational factors which is effecting the volunteers to participate to the sporting events who has important role on the implementation of the sporting events. For this purpose, to be able to identify the sources of basic motivation initially a pilot study has been conducted on Erzurum Universiade Games over 108 volunteered participants who got different roles during the games and the factors of the study has been clarified by applying exploratory factor analysis. After that, a questionnaire has been prepared. The population of the study consisted of 1500 people who worked voluntarily at the Trabzon European Youth Olympics. Convenience sampling and judgment sampling methods were used which belonged to non-probability sampling methods. To collect the data, the questionnaire has been applied to 540 volunteers who took part in Trabzon European Youth Olympics on different positions. On the analysis phase of the quantitative data, firstly demographics such as gender, age and education status of the volunteers was determined by using descriptive statistics. After this phase, the existence of the significant difference has been searched between the volunteer motivation scale and the demographic data of the sporting event considering the specialties with using regression analysis, t-Test and variance analysis (One-way Anova).

Keywords: sports management, event management, volunteer management, motivation

1. GİRİŞ

Mega spor etkinlikleri 1990'lı yıllardan itibaren yalnızca profesyonel sporcuların mükemmellik ve başarı için rekabet ettiği ve ülkelerini temsil ettiği platformlar olmakla kalmamış, ev sahibi ülkelere ulusal kültür ve kimliklerini sunma ve tutundurma ile ilgili küresel çapta bir araç olma işlevi görmeye de başlamıştır. Bununla birlikte Dünya Kupaları ve Olimpiyatlar gibi büyük ölçekli organizasyonları içeren mega spor etkinlikleri, geniş halk kitleleri tarafından da yoğun ilgiyle takip edilmekte, bu ilgi de toplumların yaşam standartlarının yükseltilmesi adına pek çok alanda önemli fırsatlar yaratmaktadır. Bu büyüklükteki spor etkinlikleri; kentsel yenilenme ve ekonomik açıdan gelişmeyle, turizm ve pazarlama gibi çeşitli alanlarda topluma önemli katkılar sağlayabilmektedir. Bu bağlamda organize edilmesinin ve gerçekleştirilmesinin son derece önemli olduğu spor etkinliklerinde çalışan gücünün çok önemli bir kısmını oluşturan gönüllü çalışanlar üzerine yapılan çalışmalar, büyük spor etkinliklerinin dinamiklerinin daha iyi anlaşılması ve başarıya ulaşabilmesi açısından önem taşımaktadır.

Ülkemiz özellikle son yıllarda büyük çaplı spor etkinliklerine ev sahipliği yapmıştır ve önümüzdeki yıllarda Olimpiyatlar, Avrupa Futbol ve Basketbol Şampiyonaları gibi birçok farklı branşta etkinlik düzenlenmesi planlanmaktadır. Bu konu ile ilgili bilimsel çalışmalar, gerçekleştirilen etkinlik sayısına oranla oldukça eksik kalmakta ve dolayısıyla ülkemizde gerçekleştirilen veya planlanan spor etkinliklerinde gönüllü yönetimi ile ilgili bilginin yetersizliği ile alan içerisinde çalışılmasını zorlaştırmaktadır. Bu noktada yapılan çalışmanın, spor etkinliklerinin gerçekleştirilmesinde karşılaşılan ekonomik zorlukların çözümüne farklı bir yaklaşım sunmasının yanı sıra, pek çok farklı başlıkta getirisi olan gönüllü yönetimi konusunda da alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu amaç doğrultusunda ülkemizde gerçekleştirilen spor etkinliklerine gönüllü olarak katılan bireylerin bu davranışlarının arkasında yatan motivasyonel nedenleri ve bu nedenlerin spor etkinlikleri yönetimine olan etkisi, çalışma kapsamı içerisinde ortaya konulmaya çalışılmıştır. Türkiye'de spor etkinliklerinin yönetimi konusunda yapılan akademik çalışma sayısı yok denecek kadar azdır. Bu bağlamda bu çalışmayla etkinlik yönetiminin önemli bir boyutunu oluşturan gönüllülerin yönetimi üzerine odaklanılması amaçlanmıştır. Yapılan çalışmayla bir yandan etkinliklerde gönüllülerin nasıl organize edildiği ve yönetildiği ortaya konulmaya çalışılırken; diğer yandan da hem etkinliklerin sorunsuz bir biçimde yürütülmesine olanak sağlayıp hem de organizasyon maliyetlerini önemli ölçüde azaltan gönüllüleri harekete geçiren içsel faktörlerin belirlenmesi hedeflenmiştir.

Bu çalışmayla gerek dünya çapında, gerekse Türkiye'de önemi her geçen gün daha da artan etkinlik yönetimi kavramı hakkında daha iyi bir anlayışa ulaşılmasına katkıda bulunmaya çalışılmıştır. Bu doğrultuda, bir yandan etkinliklerin vazgeçilmez unsurlarından olan gönüllülerin nasıl organize edildiği ve yönetildiği, bir yandan da söz konusu gönüllülerin hangi motivasyonel faktörler sonucunda etkinliğe katılmayı tercih

ettikleri sorularının yanıtları aranmıştır. Bu bağlamda araştırma kapsamında, Trabzon'da gerçekleştirilen Avrupa Gençlik Olimpiyatları'nda gönüllü yönetimi sürecinin nasıl gerçekleştiği ortaya konmaya çalışılırken, bir yandan da etkinlikte görev yapan gönüllülerin motivasyon kaynaklarının; yaş, cinsiyet, eğitim durumu gibi değişkenler çerçevesinde ele alınması amaçlanmıştır. Bu kapsamda araştırma soruları aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

1. Gençlik olimpiyatlarına katılan gönüllülerin motivasyonel faktörleri nelerdir?

2. Cinsiyet, yaş, eğitim seviyesi, aile bireylerinin gönüllü olması, arkadaşların gönüllü olması ve daha önce bir etkinlikte gönüllü olup olmama durumuna göre Gönüllü Motivasyon ölçeğinin alt boyutları bakımından farklılık var mıdır?

Araştırmanın hipotezleri aşağıdaki gibidir:

H1: Gönüllü motivasyon faktörleri diğer insanlarla etkileşim içine girilmesinde etkiye sahiptir.

H2: Gönüllü motivasyonu faktörleri zamanı değerlendirebilecek başka bir etkinlik olmaması üzerinde etkiye sahiptir.

H3: Gönüllü motivasyonu faktörleri oyunlardaki spor dallarından biriyle ilgileniyor olma üzerinde etkiye sahiptir.

H4: Gönüllü motivasyonu faktörleri bir akraba veya arkadaşın gençlik olimpiyatlarındaki branşlardan biriyle aktif olarak ilgileniyor olması üzerinde etkiye sahiptir.

H5: Kadınlarla erkekler arasında Gönüllü Motivasyonu Ölçeğinin alt boyutları bakımından farklılık vardır.

H6: Farklı yaş gruplarındaki gönüllüler arasında Gönüllü Motivasyonu Ölçeğinin alt boyutları bakımından farklılık vardır.

H7: Farklı eğitim seviyelerindeki gönüllüler arasında Gönüllü Motivasyonu Ölçeğinin alt boyutları bakımından farklılık vardır.

H8: Ailesinden birisi 2010 Dünya Basketbol Şampiyonasında gönüllü olan ve olmayanlar arasında Gönüllü Motivasyonu Ölçeğinin alt boyutları bakımından farklılık vardır.

H9: 2010 Dünya Basketbol Şampiyonasında gönüllü olarak çalışan bir arkadaşı olan ve olmayanlar arasında Gönüllü Motivasyonu Ölçeğinin alt boyutları bakımından farklılık vardır.

H10: Daha önce başka spor etkinliklerinde gönüllü olarak görev alan ve almayanlar arasında Gönüllü Motivasyonu Ölçeğinin alt boyutları bakımından farklılık vardır.

2. ALAN YAZIN TARAMASI

Eski çağlarda spor etkinliklerinin topluluklarda çok önemli bir rolü olduğu ve insanların hayatını etkilediği bilinmektedir. Maraton müsabakaları ve olimpiyat oyunları gibi önemli etkinliklerin tarihçesi çok eski zamanlara dayanmaktadır ve bu spor olaylarının, günümüzde çok büyük gelişmeler kaydederek önemli bir endüstri haline dönüştüğünü söylemek de mümkündür. Mega spor etkinlikleri 1990'lı yıllardan itibaren yalnızca profesyonel sporcuların mükemmellik ve başarı için rekabet ettiği ve ülkelerini temsil ettiği platformlar olmakla kalmamaktadır. Ev sahibi ülkelere ulusal kültür ve kimliklerini sunma ve tutundurma ile ilgili küresel çapta bir araç olma işlevi görmeye de başlamıştır. Bununla birlikte Dünya Kupaları ve Olimpiyatlar gibi büyük ölçekli organizasyonları içeren mega spor etkinlikleri, geniş halk kitleleri tarafından da yoğun ilgiyle takip edilmekte, bu ilgi de toplumların yaşam standartlarının yükseltilmesi adına pek çok alanda önemli fırsatlar yaratmaktadır. Bu büyüklükteki spor etkinlikleri; kentsel yenilenme ve ekonomik açıdan gelişmeyle, turizm ve pazarlama gibi çeşitli alanlarda topluma önemli katkılar sağlayabilmektedir.

2000'li yıllarla birlikte spor etkinliklerine ev sahipliği yapmak, birçok ülke ve şehir için yaşamsal bir amaç haline gelmiştir. Bunun temel sebebi de etkinliğin organizasyonu için yapılan yatırımların; kısa, orta ve uzun vadede önemli düzeyde getirilerinin olmasıdır. Etkinlik sonrasında artan turist sayısına bağlı olarak ekonomide yaşanan hareketliliğin yanı sıra, ortaya çıkan tesisler, gelişen altyapı ve yaratılan kalıcı istihdam gibi somut kazançlar, bu getirilerin en önemlilerindedir. Ayrıca bu etkinlikler, toplumsal birlikteliği artırmak ve ülkenin ya da şehrin imajını güçlendirmek gibi sosyal ve kültürel boyutlarda kazanımlar da sağlamaktadır.

Dünyada da spor etkinlikleri çap, çok yönlülük ve bağlantıları açısından küresel ekonomiye hareket veren ve buna bağlı olarak maddi büyüklüğü her geçen gün artan, güçlü bir endüstri kolu haline gelmiştir. Dünyada önemi bu denli artan ve artık sadece spor yönetimi alanı içinde ele alınamayacak kadar sınırları genişleyen bu büyük organizasyonların gerçekleştirilmesinde, bu araştırmanın konusu olan gönüllülerin katkısıysa milyar dolarlarla ölçülmektedir. Ayrıca bu gönüllüler hiçbir mecburiyet altında olmadıkları halde, tamamen kendi iradeleriyle etkinliklerin bir parçası olup, değerli zaman ve enerjilerini organizasyonun sağlıklı bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için harcamaktadırlar. Bununla birlikte, Türkiye'de de 2000'li yıllarda spor ortamlarında gerçekleştirilen ve gerçekleştirilmesi planlanan pek çok büyük boyutlu spor etkinliğinden söz etmek mümkündür. Bunlar arasında Formula 1, UEFA Şampiyonlar ligi Finali, Dünya Yüzme Şampiyonası, Efes Pilsen Dünya Şampiyonası, Avrupa ve Dünya Basketbol Şampiyonalarıyla, Yaz ve Kış Üniversite Olimpiyatları yer almaktadır.

2.1. Gönüllü Yönetimi

Günümüzde gönüllüler, toplumun birçok kesiminde değerli bir insan kaynağı haline gelmişlerdir. Özellikle spor sektöründeki etkinlikler ağırlıklı olarak gönüllülere dayanmaktadır. Çünkü sportif etkinlikleri gerçekleştirebilmek için doğal olarak büyük miktarda işgücüne gereksinim vardır. Mega spor etkinlikleri; hem hazırlık aşamasında, hem de etkinlik sırasında olmak üzere etkileri uzun vadede ortaya çıkacak büyük bir ekonomik etkinlik ortaya çıkarır. Böyle bir ekonomik etkinliğin ilk önemli sonucu çok sayıda yeni iş ve istihdam alanının oluşmasına olanak sağlamasıdır. Bu yeni istihdamın bir bölümü sadece o etkinliğe özel olup, etkinliğin gerçekleştiği süreyle sınırlı olurken (stadyum ikram servisi, güvenlik vb.) diğer bir bölümüyse etkinlik vasıtasıyla başlayıp sonrasında da devam eden, sürekli bir istihdam şeklinde gerçekleşebilir (örneğin şehirdeki yeni ulaşım altyapı projeleri sonucunda kullanılmaya başlanan tramvay sisteminin personeli). Sayısal bakımdan, mega spor etkinliklerinde yer alan belki de en önemli çalışan topluluğuysa, etkinliğe ev sahipliği yapan şehir ya da ülkede birçok görev ve sorumlulukta kendi istekleriyle yer almak isteyen gönüllülerdir.

Cuskelly, McIntyre ve Boag'a (1998) göre gönüllüler, kendilerini organizasyonlara daha güçlü ve pozitif bir tavırdan verme eğilimindedirler. Ayrıca gönüllülerin kendilerini, maaşlı çalışanlara oranla daha fazla işlerine verdikleri için, organizasyon için daha fazla değer yaratabilmeleri söz konusudur. Buna ek olarak gönüllülerin başka bir faydası da organizasyonda zorla yer almadıkları ve bunu geçim sağlamak için yapmadıklarından dolayı, yöneticilerine karşı daha yapıcı eleştirilerde bulunabilmekte ve onlara yapılan işlerin niteliğiyle ilgili daha net geri bildirimler sağlayabilmektedirler. Diğer yandan spor etkinliklerinde, fiilen sporla uğraşan çok sayıda gönüllü spor etkinliklerini meydana getirmede sürece gerçek bir katılım sağlarlar. Örneğin birçok üniversitenin sporla ilgili bölümlerinde eğitim gören öğrenciler oyunlar sırasında pek çok alanda hizmet sunabilirler.

Olimpiyat oyunları veya FIFA Dünya Kupası gibi mega spor etkinliklerinde organizasyon komiteleri; sporcu ve seyircilere değişik alanlarda yardım etmek ve destek olmak üzere çok sayıda gönüllü toplarlar. Ayrıca diğer katkıları bir yana, düzenlenen onlarca spor etkinliğinde yer alan çok sayıda gönüllü düşünüldüğünde, gönüllülerin spor etkinlikleri organizasyonuna özellikle işgücü maliyetini hatırı sayılır ölçüde düşürme boyutuyla büyük katkı sağladıklarını söylemek mümkündür. Öyle ki, 2005 yılı verilerine göre ABD'de gönüllülerin etkinliklerde çalışmak için ayırdıkları zamanın toplam parasal değeri yaklaşık olarak 280 milyar Dolar olarak hesaplanmıştır (Bang ve Ross, 2009:61-62).

Doherty (2009:189)'e göre gönüllüler etkinliği organize eden topluma önemli faydalar sağlamaktadır. Gönüllülerin toplum içerisinde yaratacağı hareketlilik ve ilişki ağı, farklı ve daha da gelişmiş bir toplum yaratma noktasında oldukça faydalı olacaktır. Ayrıca bu durum, toplumu oluşturan bireylerinin gönüllü olarak organize olma, başarıma ve değerlendirme becerilerini yansıttığı için de önemlidir. Büyük spor etkinlikleri, etkinliklere

gönüllü olan büyük kitleleri de peşinden sürükler. Ortak amaçlar etrafında bir araya gelen bu insanlar, söz konusu etkinlik bittikten sonra da, toplumun içinde bulunduğu sosyal ve kültürel çevreyi geliştirmek için başka gönüllü hareketler içine girebilirler. Bu nedenle gönüllülerin etkinlik sonrası deneyimlerinin, onların gelecekteki gönüllülük hareketlerini şekillendirmesi beklenebilir.

2.2. Gönüllü Motivasyonu

Gönüllülerin, hangi nedenlerle etkinliklerde çalışmak için zaman ve çaba sarf ettiklerini ortaya koymak kritik önemdedir. Gönüllüleri bu karara iten ana faktörleri anlamamanın bir yolu, insanların neden başkalarına yardım etmeyi isteyeceğini anlayabilmekten geçmektedir. Bu açıdan bakıldığında gönüllüleri harekete geçiren en önemli güdü, onların başkalarına yardım etmek istemeleridir. Ancak gönüllüleri anlama ve etkinlik yönetimi çalışmalarında onları kullanma konusunda diğer güdüler de dışarıda tutulmamalıdır. Çağdaş gönüllülük düşüncesi, gönüllü katılımının kapsamı, zamanı ve yapısı açısından daha çok proje merkezlidir ve belirli beklentileri kapsar. Özellikle sosyal hizmetler alanında çalışan gönüllülerin, başkalarını düşünme, sosyal iletişim kurma, kişisel ilgi alanlarına yönelik etkinliklerin içinde olma ve duygusal ihtiyaçlarını karşılama gibi farklı motivasyonları olduğu görülmektedir. Gönüllülüğe eğlence etkinlikleri açısından yaklaşıldığındaysa, “diğerleriyle birlikte ortaya bir iş çıkarma ve bunu yaparken de iyi vakit geçirme” arzusunun mevcut olabileceğini ileri sürer (Bang ve Ross, 2009:62).

Özellikle boş zamanlarını gönüllülük faaliyetleriyle geçiren bireylerde, zamanını ve enerjisini başkalarını düşünerek, onlara yardım ederek ya da inandığı hedefe ulaşmasında çalışarak harcamanın yanı sıra, eğlenceli bir deneyim yaşamamanın istenmesi de önemli bir motivasyon unsuru olarak karşımıza çıkmaktadır. Tüm bunlara ek olarak gönüllüler doğrudan ya da dolaylı olarak kendilerine veya aile bireyelerine fayda sağlamak amacıyla da etkinliklerde görev alabilirler. Bununla birlikte Fairley, Kellet ve Gren (2007:43), etkinlikte gönüllü olarak yer alanların temel motivasyonlarını şöyle ortaya koymuşlardır:

- Prestij elde etme,
- Bir olayın parçası olma ve bir harekete dahil olma,
- Ortak ilgi alanların sahip olan insanlar ile sosyalleşme,
- Diğer insanlarla buluşma ve onlar hakkında bir şeyler öğrenmedir.

Pauline ve Pauline (2009: 174), fonksiyonel yaklaşımı temel alarak ortaya koydukları modelde, gönüllülerin çok çeşitli psikolojik ihtiyaçlarını tatmin etmek amacıyla gönüllü olduklarını ileri sürmektedir. Bu modelin merkezindeki düşünce insanların birçok etkinliğe kararlı ve hedef odaklı olarak katıldığıdır. Ayrıca, Clary ve (1996:488)'na göre, gönüllülük tarafından yerine getirilen altı önemli işlev vardır ve bu işlevler aynı zamanda gönüllüleri motive eden unsurlardır. Bu motivasyonlar ise şunlardır:

- Değerler: Gönüllülerin konuya dair ilgilerini ortaya koyma ihtiyacını karşılar.
- Anlayış: Gönüllülerin bilgi elde etme isteğini ifade eder.
- Sosyalleşme: Gönüllülerin önemli kişiler, yakın arkadaşlar ya da toplum tarafından uygun bulunan etkinliklere katılma ve aile bireyleri ya da arkadaşlarıyla güzel zaman geçirme ihtiyaçlarını tatmin eder.
- Kariyer: Gönüllülerin çalışmalara katılma, gelecekte seçmeyi düşündükleri mesleklerle ilgili deneyim ve öngörü kazanma fırsatlarını içerir.
- Koruyucu: Egodan kaynaklanan olumsuz duyguları azaltmak için gönüllü çalışmaya katılan insanların ihtiyaçlarını ifade eder.
- Yükselme: Gönüllülerin kişisel gelişim ve özsaygı ile ilgili doyum elde etme isteklerini gösterir.

Bu model, gönüllü motivasyonunun çok boyutlu psikolojik yönünü açıklamak için idealdir. Gönüllülerin elde ettiği deneyim yardım etmeleri için en önemli nedenlerden birini oluştururken, bu motivasyonun karşılanmasıyla bireylerin daha tatminkâr ve devam etmeye daha istekli olduğu gözlenmektedir. Gönüllülük güdüleri tatmin edilen insanlar deneyimlerinden doyum sağlayarak görevlerinde daha başarılı olmaktadır (Pauline ve Pauline, 2009:174).

Clary, Synder ve Stukas'ın (1996) ileri sürdüğü şema gönüllülük anlayışa bir katkı sağlarken, bu şema Olimpiyat ya da Üniversite Oyunları gibi genel spor olaylarındaki değil, herhangi bir spor dalında gerçekleştirilen özel spor etkinliklerindeki gönüllülerin belirgin özelliklerine vurgu yapmaktadır. Özel etkinliklerdeki gönüllü motivasyonu konusunu araştıran Farrell, Johnston ve Twynam (1998), 1998 yılında düzenlenen Kanada Bayanlar Körling Şampiyonası'nda yer alan gönüllülerin motivasyonu üzerine gerçekleştirdikleri çalışmalarında 28 maddeden oluşan Özel Olay Gönüllü Motivasyonu Ölçeği'ni (SEVMS) geliştirmişlerdir. Bu ölçek ise gönüllü motivasyonunu 4 kategoriye ayırmıştır:

- Yararlı bir şey yapma ve topluma katkı sağlama isteği (amaca yönelik),
- Var olan katılımcılarla sosyal etkileşim kurma, gruba dahil olma isteği (dayanışma içinde olma),
- Bireylerin gönüllülük kariyerinde dışarıdan gelen bir etki olarak görülen boş zamanı kullanma ve aile gelenekleri ile ilgili olma (dış gelenekler),
- Beklentileri ve kişisel becerileri gönüllülüğe bağlılıkla birleştirme (bağlılık-sadakat) (Bang ve Ross, 2009:63).

Gönüllülerin katılma neden bu denli istekli olduklarını açıklayabilmek için bireylerin kendi motivasyonlarını nasıl tanımladıklarını açıklayabilmek için (1) Kişisel ilgi, (2) Dış etkenler, (3) Amaç ve (4) Gerçeklerden kaçma'dan oluşan 4 faktörün analizini kullanmıştır.

Bu çalışma sonucunda elde edilen sonuçlara gönüllülerin, eğlence arayışı ve toplumlarına duydukları bağlılık ile motive olduklarını göstermiştir (Pauline ve Pauline, 2009:175-176).

3. YÖNTEM

Bu araştırmada nicel araştırma yöntemleri olan genel tarama modellerinden hem tekil hem de karşılaştırmalı ilişkisel tarama modelleri kullanılmıştır.

3.1. Evren ve örneklem

Araştırmanın evrenini, Trabzon Avrupa Gençlik Olimpiyatları'nda gönüllü olarak görev yapan 1500 kişi oluşturmaktadır. Örneklemenin belirlenmesinde, tesadüfi olmayan örnekleme yöntemlerinden olan kolayda örnekleme ve yargısal örnekleme yöntemleri kullanılmıştır. Araştırma kapsamında gerçekleştirilen çalışmada belirlenen bu kitle içerisinde ulaşılan toplam 540 gönüllü, çalışmanın örneklemini oluşturmuştur.

3.2. Verilerin toplanması

Araştırmada verilerin toplanmasında alan araştırması yöntemlerinden birisi olan anket tekniğinden faydalanılmıştır. Gençlik olimpiyatlarında yer alan gönüllülere ulaşılması amacıyla araştırmacı gençlik olimpiyatlarının gerçekleştirildiği Trabzon şehrine bizzat giderek olimpiyatlara katılan gönüllülerden ilk elden veri toplamıştır.

Anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Anketin ilk bölümünde, Gençlik Olimpiyatlarına katılan gönüllülerin demografik özelliklerini belirlemek adına 9 soru sorulmuştur. İkinci bölümde ise olimpiyatlara katılan gönüllülerin gönüllü olmaları ile ilgili motivasyon düzeylerinin belirlenmesi amacıyla geliştirilen 23 maddelik beşli Likert tipi Gönüllü Motivasyonu Ölçeği kullanılmıştır (1= Kesinlikle Katılmıyorum 5= Kesinlikle Katılıyorum). Ölçek geliştirilirken alan yazından ve uzman görüşlerinden yararlanılmıştır. Gönüllü Motivasyonu Ölçeğinin geliştirilmesi amacıyla öncelikle Erzurum Universiade 2011 Kış Oyunlarında görev alan 108 gönüllü üzerinde bir pilot çalışma yapılmış, açıklayıcı faktör analizi kullanılarak, çalışmanın faktörleri belirlenmiştir.

3.3. Verilerin Analizi

23 madde ve *ortak hedef, amaç odaklılık, dış faktörler ve sorumluluk* olmak üzere 4 alt boyuttan oluşan Gönüllü Motivasyonu Ölçeği geliştirilmiştir. Ölçeğin yapı geçerliliğini incelemek amacıyla faktör analizi uygulanmıştır. Öncelikle faktör analizi sonuçlarının yararlı ve kullanılabilir olup olmadığını ve verilerin faktör analizi uygulamak için elverişli olup olmadığını test etmek amacıyla Kaiser-Meyer Olkin (KMO) ve Bartlett Sphericity testleri uygulanmıştır. KMO değeri 0,576 olduğu bulunmuştur. Böylece verilere uygulanacak faktör analizi sonuçlarının yararlı ve kullanılabilir olacağı görülmektedir. Bartlett Sphericity testi sonucunda değişkenler arasında anlamlı düzeyde yüksek ilişkiler bulunmadığı ve verilerin faktör analizi uygulamak için uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır (X²:12779,007, sd:253, p<0,05).

Tablo 1. Gönüllü Motivasyonu Ölçeği Varyans Açıklama Tablosu

Faktör	Başlangıç Özdeğerleri			Toplam Faktör Yükleri (Döndürülmüş)		
	Toplam	Açıklanan Varyans %	Birikimli	Toplam	Açıklanan Varyans %	Birikimli
1 Ortak Hedef	7,536	32,767	32,767	5,220	22,697	22,697
2 Amaç Odaklı	3,788	16,469	49,236	4,327	18,813	41,51
3 Dış Faktörler	2,214	9,626	58,862	3,299	14,344	55,854
4 Sorumluluk	1,682	7,312	66,173	2,374	10,320	66,173

Dört alt boyutun ölçeği açıklama oranı toplam %66,173 olarak bulunmuştur. Alt boyutların varyans açıklama oranları incelendiğinde; Ortak Hedef alt boyutunun açıklama oranı %22,67, Amaç Odaklı alt boyutunun açıklama oranı %18,81, Dış Faktörler alt boyutunun açıklama oranı %14,33 ve Sorumluluk alt boyutunun açıklama oranı ise %10,32'dir.

Tablo 2. Gönüllü Motivasyonu Ölçeği Alt Boyutlarının Maddelerine İlişkin Faktör Yükleri

	Faktörler			
	Ortak Hedef	Amaç Odaklı	Dış Faktörler	Sorumluluk
1.Gönüllü olarak diğer insanlarla ilişkiler kurmak istedim.	0,915			
2.Gönüllülük yoluyla, farklı insanlarla bir arada çalışmak istedim.	0,936			
3.Uygulamaya yönelik deneyimler kazanmak istedim.	0,836			
4.Ufkumu genişletmek istedim.	0,657			
7.Oyunlara gönüllü olmayı eğitici bir faaliyet olarak gördüm.	0,849			
8.Sporcularla tanışmak ve oyunları izlemek istedim.	0,450			
10.Gönüllülük, daha iyi bir toplum yaratır.	0,496			
11.Oyunların bir parçası olduğumu hissetmek istedim.		0,603		
12.Yaşadığım topluma bir şeyler katmak istedim.		0,434		
13.Bir şekilde organizasyona yardımcı olmak istedim.		0,656		
14.Kayda değer bir şeyler yapmak istedim.		0,406		
15.Gençlik olimpiyatlarında gönüllü olmak kendimi daha iyi hissetmemi sağlıyor.		0,664		
18.Katıldığım aktiviteleri çeşitlendirmek istedim.		0,809		
21.Oyunların başarıya ulaşmasına yardımcı olmak istedim.		0,856		
24.Çevremdeki çoğu insan etkinliklere gönüllü olarak katılmaktadır.		0,548		
6.Bu, hayatım boyunca bir kez karşılaşılabileceğim bir deneyimdi.			0,721	
16.Boş zamanım fazla olduğu için gönüllü olmayı istedim.			0,704	
17.Yaptığım işi aynı şekilde yapabilecek başka biri olmadığı için gönüllü oldum			0,737	
20.Geçmişte benzer çalışmalarda deneyimlerim olduğu için gönüllü oldum.			0,433	
26.Arkadaşlarım veya akrabalarım da gönüllü olmaktadır.			0,725	
19.Burada becerilerime ihtiyaç duyulduğunu düşündüm.				0,446
22.Cevrem tarafından gönüllü olmam bekleniyordu				0,718
27.Gönüllü olarak, ilgili bir aile geleneğini devam ettirmek istedim.				0,408

Faktör analizi sonucunda tüm faktör yüklerinin 0,300'ün üzerinde olduğu ve tüm maddelerin kapsam geçerliliği ile örtüştüğü görülmüştür. Uygulanan iç tutarlılık analizi sonucunda, 23 maddeden oluşan Gönüllü Motivasyonu Ölçeği için Cronbach Alfa değeri 0,885 bulunmuştur. Buna göre ölçeğin yüksek derecede güvenilir bir ölçek olduğu söylenebilir. Gönüllü Motivasyonu ölçeği alt boyutlarının iç tutarlılık katsayıları analizi neticesinde, Ortak Hedef alt boyutunun yüksek derecede güvenilir ($\alpha=0,896$), Amaç Odaklılık alt boyutunun yüksek derecede güvenilir ($\alpha=0,864$), Dış Faktörler alt boyutunun oldukça güvenilir ($\alpha=0,764$) ve Sorumluluk alt boyutunun oldukça güvenilir ($\alpha=0,660$) olduğu saptanmıştır.

Verilerin analizinde betimsel istatistikler, yüzdeler dağılımlar, regresyon analizi, T Testi ve ANOVA kullanılmıştır. Veriler, SPSS programı ile analiz edilmiştir.

3.4. Araştırmanın Geçerliliği ve Güvenirliği

Araştırmanın geçerliliğini ve güvenirliliğini test etmek amacıyla etkinlikler ve spor etkinliklerinde gönüllü motivasyonu ile ilgili gerçekleştirilen daha önceki çalışmaların soruları gözden geçirilmiştir. Anketin hazırlanması esnasında gönüllü motivasyonu konusunda veya çalışmayla ilgili diğer konularda anket tekniği ile veri toplama yöntemini kullanmış uzman kişilerin görüşlerinden ve alan yazındaki çalışmalardan yararlanılmıştır. Anket formuna son halini vermeden önce 108 kişiden oluşan ve Erzurum Universiade etkinliğinde görev alan gönüllüler üzerinde bir pilot çalışma yapılmıştır. Ankette kullanılıp ölçek şeklinde değerlendirilen soru grupları için güvenilirlik analizi yapılmış ve Cronbach Alpha değeri hesaplanmıştır.

4. BULGULAR

Gençlik olimpiyatlarına gönüllü katılımcıların demografik özellikleri aşağıdaki gibidir:

- Araştırmaya katılan kadınların oranı %68,5, erkeklerin oranı ise; % 31,5'tir.
- Araştırmaya katılanların %1,9'u 15-19 yaşında iken, %78,7'si 20-24 yaşında, %14,8'i 25-29 yaşında ve % 4,6'sı 30-34 yaş aralığındadır.
- Katılımcıların %1,9'u lise mezunu iken, %15,7'si ön lisans ve %82,4'ü ise lisans mezunudur.
- Katılımcıların %4,6'sının ailesinde başka gönüllü var iken, %95,4'ünün ise ailesinde başka gönüllü yoktur.
- Katılımcıların %72,2'sinin Avrupa Gençlik Olimpiyatlarında gönüllü olarak çalışan arkadaşları var iken, %27,8'inin ise yoktur.
- Katılımcıların %25'i daha önce başka bir spor etkinliğinde görev yapmış iken, %75'i ise yapmamıştır.

4.1. Gönüllü motivasyonu faktörlerinin diğer insanlarla etkileşim içine girme durumu üzerine etkisi

Gönüllü motivasyonu faktörlerinin diğer insanlarla etkileşim içine girme durumu ile ilişkilerini incelemek için regresyon analizi uygulanmıştır. Ortaya çıkan regresyon modelinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir ($F=96,967$; $p<0,05$). Dört faktör, diğer insanlarla etkileşim içine girme bağımlı değişkeninin % 41'ini açıklamaktadır. Standardize edilmiş beta değerleri incelendiğinde; sorumluluk faktöründe en yüksek ve ters bir etki olduğu görülmektedir. Bunun yanında ortak hedef faktörü de güçlü bir etkiye sahip iken dış faktörler diğer insanlarla etkileşim içine girme üzerinde anlamlı bir etkiye sahip değildir.

Tablo 3. Gönüllü motivasyonu faktörlerinin diğer insanlarla etkileşim içine girme durumu üzerine etkisi

Bağımlı Değişken						
Diğer insanlarla etkileşim içine girmek						
Faktörler	Std. β	t	p	R ²	Ayar. R ²	F
Ortak hedef	0,361	9,30	0,000*	0,420	0,416	96,967
Amaç odaklı	0,276	6,22	0,000*			
Dış faktörler	-0,052	-1,281	0,201			
Sorumluluk	-0,479	-12,288	0,000*			
Sabit		198,806	0,000*			
*p<0,05						

4.2. Gönüllü motivasyonu faktörlerinin zamanı değerlendirebilecek başka bir etkinlik olmaması üzerine etkisi

Gönüllü motivasyonu faktörlerinin zamanı değerlendirebilecek başka bir etkinlik olmaması bağımlı değişkeni ile ilişkilerini incelemek için uygulanan regresyon analizinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu ortaya çıkmıştır (F=74,778; p<0,05). Gönüllü motivasyonu faktörleri zamanı değerlendirebilecek başka bir etkinlik olmaması bağımlı değişkeninin % 35'ini açıklamaktadır. Standardize edilmiş beta değerlerine bakıldığında; en güçlü ve ters etkinin ortak hedef faktöründe olduğu görülmektedir. Bu faktörü amaç odaklı ve dış faktörler takip etmektedir. Sorumluluk faktöründe zamanı değerlendirebilecek başka bir etkinlik olmaması bağımlı değişkeninde anlamlı bir etkiye sahip değildir.

Tablo 4. Gönüllü motivasyonu faktörlerinin zamanı değerlendirebilecek başka bir etkinlik olmaması üzerine etkisi

Bağımlı Değişken						
Zamanı değerlendirebilecek başka bir etkinlik olmaması						
Faktörler	Std. β	t	p	R ²	Ayar. R ²	F
Ortak hedef	-0,461	-12,285	0,000*	0,359	0,354	74,778
Amaç odaklı	0,305	6,537	0,000*			
Dış faktörler	0,327	7,662	0,000*			
Sorumluluk	0,031	0,760	0,448			
Sabit		65,813	0,000*			
*p<0,05						

4.3. Gönüllü motivasyonu faktörlerinin oyunlardaki spor dallarından biriyle bizzat ilgileniyor olma üzerine etkisi

Gönüllü motivasyonu faktörlerinin oyunlardaki spor dallarından biriyle bizzat ilgileniyor olmak bağımlı değişkeni ile ilişkilerini incelemek için regresyon analizi uygulanmış ve istatistiksel olarak anlamlı olduğu ortaya çıkmıştır ($F=35,834$; $p<0,05$). Her bir faktör, oyunlardaki spor dallarından biriyle bizzat ilgileniyor olmak bağımlı değişkeninin % 20'sini açıklamaktadır. Standardize edilmiş beta değerlerine göre en güçlü etkinin sorumluluk faktöründe olduğu görülmektedir. Ortak hedef faktöründe anlamlı bir etki bulunmamaktadır.

Tablo 5. Gönüllü motivasyonu faktörlerinin oyunlardaki spor dallarından biriyle bizzat ilgileniyor olma üzerine etkisi

Bağımlı Değişken						
Oyunlardaki spor dallarından biriyle bizzat ilgileniyor olmak						
Faktörler	Std. β	t	p	R ²	Ayar. R ²	F
Ortak hedef	0,092	2,031	0,043*	0,211	0,205	35,834
Amaç odaklı	-0,112	-2,159	0,031*			
Dış faktörler	-0,155	-3,271	0,001*			
Sorumluluk	0,535	11,760	0,000*			
Sabit		65,813	0,000*			
*p<0,05						

4.4. Gönüllü motivasyonu faktörlerinin, bir akraba veya arkadaşın gençlik olimpiyatlarındaki branşlardan biriyle aktif olarak ilgileniyor olması üzerine etkisi

Gönüllü motivasyonu faktörlerinin, bir akraba veya arkadaşın gençlik olimpiyatlarındaki branşlardan biriyle aktif olarak ilgileniyor olması bağımlı değişkeni ile ilişkilerini incelemek için regresyon analizi uygulanmıştır. Buna göre dört faktör bağımlı değişkeninin % 8'ini açıklamaktadır. Standardize edilmiş beta değerlerine bakıldığında; en yüksek ve ters etkinin ortak hedef faktöründe olduğu görülmektedir. Bunun yanında, amaç odaklı ve sorumluluk faktörleri de anlamlı bir etkiye sahipken, dış faktörler bağımlı değişken üzerinde anlamlı bir etkiye sahip değildir.

Tablo 6. Gönüllü motivasyonu faktörlerinin, bir akraba veya arkadaşın gençlik olimpiyatlarındaki branşlardan biriyle aktif olarak ilgileniyor olması üzerine etkisi

Bağımlı Değişken						
Bir akraba veya arkadaşın gençlik olimpiyatlarındaki branşlardan biriyle aktif olarak ilgileniyor olması						
Faktörler	Std. β	t	p	R ²	Ayar. R ²	F
Ortak hedef	-0,206	-4,249	0,000*	0,093	0,087	13,762
Amaç odaklı	-0,129	-2,332	0,020*			
Dış faktörler	0,023	0,458	0,647			
Sorumluluk	0,168	3,445	0,001*			
Sabit		65,813	0,000*			
*p<0,05						

4.5. Erkekler ve Kadınlar Arasında Ölçeğin Alt Boyutları Bakımından Farklılık Olup Olmadığının İncelenmesi

Tablo 7. Erkekler ve Kadınlar Arasında Ölçeğin Alt Boyutları Bakımından Farklılık Olup Olmadığının İncelenmesi (Bağımsız Örneklem T Testi)

Ölçek ve Alt Boyutlar	Cinsiyet	Kişi Sayısı	Ortalama	Std. Sapma	t	p
Ortak Hedefler	Erkek	170	4,48	0,604	1,046	0,296
	Kadın	370	4,43	0,578		
Amaç Odaklı	Erkek	170	4,19	0,499	4,182	0,000*
	Kadın	370	3,94	0,710		
Dış Faktörler	Erkek	170	3,15	0,561	0,689	0,491
	Kadın	370	3,09	0,982		
Sorumluluk	Erkek	170	3,25	0,976	1,524	0,128
	Kadın	370	3,12	0,928		
Gönüllü Motivasyonu Ölçeği	Erkek	170	3,94	0,433	2,764	0,006*
	Kadın	370	3,80	0,480		

Ortak Hedefler alt boyutu için erkeklerin düzeyi 4,48 iken, kadınların düzeyi 4,43'tür. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, erkekler ile kadınlar arasında Ortak Hedefler alt boyutu bakımından anlamlı farklılık bulunmamaktadır (t:1,046, p>0,05).

Amaç Odaklı alt boyutu için erkeklerin düzeyi 4,19 iken, kadınların düzeyi 3,94'tür. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, erkekler ile kadınlar arasında Amaç Odaklı alt boyutu bakımından anlamlı farklılık bulunmaktadır (t:4,182, p<0,05). Buna göre erkeklerin Amaç Odaklı alt boyutu düzeyi, kadınların düzeyinden anlamlı derecede daha yüksektir.

Dış Faktörler alt boyutu için erkeklerin düzeyi 3,15 iken, kadınların düzeyi 3,09'dur. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, erkekler ile kadınlar arasında Dış Faktörler alt boyutu bakımından anlamlı farklılık bulunmamaktadır (t:0,689, p<0,05).

Sorumluluk alt boyutu için erkeklerin düzeyi 3,25 iken, kadınların düzeyi 3,12'dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, erkekler ile kadınlar arasında Sorumluluk alt boyutu bakımından anlamlı farklılık bulunmamaktadır (t:1,524, p>0,05).

Gönüllü Motivasyonu ölçeği için erkeklerin düzeyi 3,94 iken, kadınların düzeyi 3,80'dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, erkekler ile kadınlar arasında Gönüllü Motivasyonu bakımından anlamlı farklılık bulunmaktadır (t:2,764, p<0,05). Buna göre erkeklerin Gönüllü Motivasyonu ölçeği düzeyi, kadınların düzeyinden anlamlı derecede daha yüksektir.

4.6. Farklı Yaş Gruplarındaki Kişiler Arasında Ölçeğin Alt Boyutları Bakımından Farklılık Olup Olmadığının İncelenmesi

Tablo 8. Farklı Yaş Gruplarındaki Kişiler Arasında Ölçeğin Alt Boyutları Bakımından Farklılık Olup Olmadığının İncelenmesi (ANOVA)

Ölçek ve Alt Boyutlar	Yaş Grupları	Kişi Sayısı	Ortalama	Std. Sapma	F	p	Fark
Ortak Hedefler	24 Yaş ve Altı	435	4,51	0,509	17,995	0,000*	1-2
	25-29 Yaş	80	4,11	0,882			
	30-34 Yaş	25	4,28	0,000			
Amaç Odaklı	24 Yaş ve Altı	435	4,06	0,660	11,394	0,000*	2-1,3
	25-29 Yaş	80	3,71	0,685			
	30-34 Yaş	25	4,25	0,000			

Dış Faktörler	24 Yaş ve Altı	435	3,20	0,851	40,013	0,000*	1-2,3 2-3
	25-29 Yaş	80	2,42	0,725			
	30-34 Yaş	25	3,80	0,000			
Sorumluluk	24 Yaş ve Altı	435	3,21	0,890	26,880	0,000*	1-2,3 2-3
	25-29 Yaş	80	2,60	1,088			
	30-34 Yaş	25	4,00	0,000			
Gönüllü Motivasyonu Ölçeği	24 Yaş ve Altı	435	3,91	0,513	37,803	0,000*	2-1,3
	25-29 Yaş	80	3,41	0,474			
	30-34 Yaş	25	4,13	0,000			

Ortak Hedefler alt boyutu için 24 yaş ve altı yaşındaki kişilerin düzeyi 4,51 iken, 25-29 yaşındaki kişilerin düzeyi 4,11 ve 30-34 yaşındaki kişilerin düzeyi ise 4,28'dir. Uygulanan tek yönlü varyans analizi sonucunda, farklı yaş grubundaki kişiler arasında Ortak Hedefler alt boyutu bakımından anlamlı farklılık bulunmaktadır (F:17,995, $p<0,05$). Buna göre, 24 yaş ve altındakilerin Ortak Hedefler alt boyutu düzeyi, 25-29 yaşındakilerin düzeyinden anlamlı derecede daha yüksektir.

Amaç Odaklı alt boyutu için 24 yaş ve altı yaşındaki kişilerin düzeyi 4,06 iken, 25-29 yaşındaki kişilerin düzeyi 3,71 ve 30-34 yaşındaki kişilerin düzeyi ise 4,25'tir. Uygulanan tek yönlü varyans analizi sonucunda, farklı yaş grubundaki kişiler arasında Amaç Odaklı alt boyutu bakımından anlamlı farklılık bulunmaktadır (F:11,394, $p<0,05$). Buna göre, 25-59 yaşındakilerin Amaç Odaklı alt boyutu düzeyi, 24 yaş altındakilerin ve 30 yaş üstündekilerin düzeyinden anlamlı derecede daha düşüktür.

Dış Faktörler alt boyutu için 24 yaş ve altı yaşındaki kişilerin düzeyi 3,20 iken, 25-29 yaşındaki kişilerin düzeyi 2,42 ve 30-34 yaşındaki kişilerin düzeyi ise 3,80'dir. Uygulanan tek yönlü varyans analizi sonucunda, farklı yaş grubundaki kişiler arasında Dış Faktörler alt boyutu bakımından anlamlı farklılık bulunmaktadır (F:40,013, $p<0,05$). Buna göre, 25-59 yaşındakilerin Dış Faktörler alt boyutu düzeyi, 24 yaş altındakilerin ve 30 yaş üstündekilerin düzeyinden anlamlı derecede daha düşük, 24 yaş altındakilerin Dış Faktörler alt boyutu düzeyi, 30 yaş üstündekilerin düzeyinden anlamlı derecede daha düşüktür.

Sorumluluk alt boyutu için 24 yaş ve altı yaşındaki kişilerin düzeyi 3,21 iken, 25-29 yaşındaki kişilerin düzeyi 2,60 ve 30-34 yaşındaki kişilerin düzeyi ise 4'tür. Uygulanan tek yönlü varyans analizi, farklı yaş grubundaki kişiler arasında Sorumluluk alt boyutu bakımından anlamlı farklılık bulunmaktadır (F:26,880, $p < 0,05$). Buna göre, 25-59 yaşındakilerin Sorumluluk alt boyutu düzeyi, 24 yaş altındakilerin ve 30 yaş üstündekilerin düzeyinden anlamlı derecede daha düşük, 24 yaş altındakilerin Sorumluluk alt boyutu düzeyi, 30 yaş üstündekilerin düzeyinden anlamlı derecede daha düşüktür.

Gönüllü Motivasyonu ölçeği için 24 yaş ve altı yaşındaki kişilerin düzeyi 3,84 iken, 25-29 yaşındaki kişilerin düzeyi 3,31 ve 30-34 yaşındaki kişilerin düzeyi ise 4,04'dür. Uygulanan tek yönlü varyans analizi sonucunda, farklı yaş grubundaki kişiler arasında Gönüllü Motivasyonu bakımından anlamlı farklılık bulunmaktadır (F:37,803, $p < 0,05$). Buna göre, 25-59 yaşındakilerin Gönüllü Motivasyonu ölçeği düzeyi, 24 yaş altındakilerin ve 30 yaş üstündekilerin düzeyinden anlamlı derecede daha düşüktür.

4.7. Farklı Eğitim Gruplarındaki Kişiler Arasında Ölçeğin Alt Boyutları Bakımından Farklılık Olup Olmadığının İncelenmesi

Tablo 9. Farklı Eğitim Gruplarındaki Kişiler Arasında Ölçeğin Alt Boyutları Bakımından Farklılık Olup Olmadığının İncelenmesi (Bağımsız Örneklem T Testi)

Ölçek ve Alt Boyutlar	Eğitim Durumu	Kişi Sayısı	Ortalama	Std. Sapma	t	P
Ortak Hedefler	Lise	10	5,00	0,000	3,023	0,003*
	Üniversite(Ön Lisans/Lisans)	530	4,43	0,587		
Amaç Odaklı	Lise	10	4,50	0,000	2,298	0,022*
	Üniversite(Ön Lisans/Lisans)	530	4,01	0,664		
Dış Faktörler	Lise	10	1,00	0,000	-8,205	0,000*
	Üniversite(Ön Lisans/Lisans)	530	3,15	0,829		
Sorumluluk	Lise	10	1,66	0,000	-5,174	0,000*
	Üniversite(Ön Lisans/Lisans)	530	3,19	0,931		

	Lise	10	3,52	0,000		
Gönüllü Motivasyonu Ölçeği	Üniversite(Ön Lisans/Lisans)	530	3,84	0,532	-1,949	0,052

Ortak Hedefler alt boyutu için lise mezunu kişilerin düzeyi 5,00 iken, Üniversite(Ön Lisans/Lisans) mezunu kişilerin düzeyi ise 4,43'tür. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, farklı eğitim durumlarındaki kişiler arasında Ortak Hedefler alt boyutu bakımından anlamlı farklılık bulunmaktadır (t: 3,023, p<0,05).

Amaç Odaklı alt boyutu için lise mezunu kişilerin düzeyi 4,50 iken, Üniversite(Ön Lisans/Lisans) mezunu kişilerin düzeyi ise 4,01'dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, farklı eğitim durumlarındaki kişiler arasında Amaç Odaklı alt boyutu bakımından anlamlı farklılık bulunmaktadır (t: 2,298, p<0,05). Buna göre Üniversite(Ön Lisans/Lisans) mezunu kişilerin Amaç Odaklı alt boyutu düzeyi, lise mezunu kişilerin düzeyinden anlamlı derecede yüksektir.

Dış Faktörler alt boyutu için lise mezunu kişilerin düzeyi 1,00 iken, Üniversite(Ön Lisans/Lisans) mezunu kişilerin düzeyi ise 3,15'dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, farklı eğitim durumlarındaki kişiler arasında Dış Faktörler alt boyutu bakımından anlamlı farklılık bulunmaktadır (t: -8,205, p<0,05). Buna göre lise mezunu kişilerin Dış Faktörler alt boyutu düzeyi, Üniversite(Ön Lisans/Lisans) mezunu kişilerin düzeyinden anlamlı derecede düşüktür.

Sorumluluk alt boyutu için lise mezunu kişilerin düzeyi 1,66 iken, Üniversite(Ön Lisans/Lisans) mezunu kişilerin düzeyi ise 3,19'dur. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, farklı eğitim durumlarındaki kişiler arasında Sorumluluk alt boyutu bakımından anlamlı farklılık bulunmaktadır (t: -5,174, p<0,05). Buna göre lise mezunu kişilerin Sorumluluk alt boyutu düzeyi, Üniversite(Ön Lisans/Lisans) mezunu kişilerin düzeyinden anlamlı derecede yüksektir.

Gönüllü Motivasyonu Ölçeği için lise mezunu kişilerin düzeyi 3,52 iken, Üniversite(Ön Lisans/Lisans) mezunu kişilerin düzeyi ise 3,84'dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, farklı eğitim durumlarındaki kişiler arasında Gönüllü Motivasyonu Ölçeği bakımından anlamlı farklılık bulunmamaktadır (t: -1,949, p>0,05).

4.8. Ailesinde Başka Gönüllü Olarak Çalışan Durumuna Göre Kişiler Arasında Ölçeğin Alt Boyutları Bakımından Farklılık Olup Olmadığının İncelenmesi

Tablo 10. Ailesinde Başka Gönüllü Olarak Çalışan Durumuna Göre Kişiler Arasında Ölçeğin Alt Boyutları Bakımından Farklılık Olup Olmadığının İncelenmesi (Bağımsız Örneklem T Testi)

Ölçek ve Alt Boyutlar	Çalışan Var Mı?	Kişi Sayısı	Ortalama	Std. Sapma	t	P
Ortak Hedefler	Hayır	515	4,51	0,523	13,060	0,000*
	Evet	25	3,14	0,000		
Amaç Odaklı	Hayır	515	4,08	0,625	9,628	0,000*
	Evet	25	2,87	0,000		
Dış Faktörler	Hayır	515	3,16	0,856	6,818	0,000*
	Evet	25	2,00	0,000		
Sorumluluk	Hayır	515	3,12	0,949	-4,615	0,000*
	Evet	25	4,00	0,000		
Gönüllü Motivasyonu Ölçeği	Hayır	515	3,89	0,499	9,767	0,000*
	Evet	25	2,91	0,000		

Ortak Hedef alt boyutu için ailesinde gönüllü başka biri bulunmayanların düzeyi 4,51 iken, bulunanların düzeyi 3,14'tür. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, ailesinde gönüllü başka biri bulunan ve bulunmayanlar arasında Ortak Hedef alt boyutu bakımından anlamlı farklılık bulunmaktadır (t:13,060, p<0,05). Buna göre; ailesinde gönüllü başka biri bulunmayanların Ortak Hedef düzeyi, bulunanların Ortak Hedef düzeyinden anlamlı derecede daha yüksektir.

Amaç Odaklı alt boyutu için ailesinde gönüllü başka biri bulunmayanların düzeyi 4,08 iken, bulunanların düzeyi 2,87'dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, ailesinde gönüllü başka biri bulunan ve bulunmayanlar arasında Amaç Odaklı alt boyutu bakımından anlamlı farklılık bulunmaktadır (t:9,628, p<0,05). Buna göre; ailesinde gönüllü başka biri bulunmayanların Amaç Odaklı düzeyi, bulunanların Amaç Odaklı düzeyinden anlamlı derecede daha yüksektir.

Dış Faktörler alt boyutu için ailesinde gönüllü başka biri bulunmayanların düzeyi 3,16 iken, bulunanların düzeyi 2'dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, ailesinde gönüllü başka biri bulunan ve bulunmayanlar arasında Dış Faktörler alt boyutu bakımından anlamlı farklılık bulunmaktadır (t:6,818, p<0,05). Buna göre; ailesinde gönüllü başka biri bulunmayanların Dış Faktörler düzeyi, bulunanların Dış Faktörler düzeyinden anlamlı derecede daha yüksektir.

Sorumluluk alt boyutu için ailesinde gönüllü başka biri bulunmayanların düzeyi 3,12 iken, bulunanların düzeyi 4'tür. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, ailesinde gönüllü başka biri bulunan ve bulunmayanlar arasında Sorumluluk alt boyutu bakımından anlamlı farklılık bulunmaktadır (t:-4,615, p<0,05). Buna göre; ailesinde gönüllü başka biri bulunmayanların Sorumluluk düzeyi, bulunanların Sorumluluk düzeyinden anlamlı derecede daha düşüktür.

Gönüllü alt boyutu için ailesinde gönüllü başka biri bulunmayanların düzeyi 3,89 iken, bulunanların düzeyi 2,91'dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, ailesinde gönüllü başka biri bulunan ve bulunmayanlar arasında Gönüllü alt boyutu bakımından anlamlı farklılık bulunmaktadır (t:9,767, p<0,05). Buna göre; ailesinde gönüllü başka biri bulunmayanların Gönüllü düzeyi, bulunanların Gönüllü düzeyinden anlamlı derecede daha yüksektir.

4.9. Gönüllü Olarak Çalışan Arkadaş Durumuna Göre Kişiler Arasında Ölçeğin Alt Boyutları Bakımından Farklılık Olup Olmadığının İncelenmesi

Tablo 11. Gönüllü Olarak Çalışan Arkadaş Durumuna Göre Kişiler Arasında Ölçeğin Alt Boyutları Bakımından Farklılık Olup Olmadığının İncelenmesi (Bağımsız Örneklem T Testi)

Ölçek ve Alt Boyutlar	Çalışan Var Mı?	Kişi Sayısı	Ortalama	Std. Sapma	t	P
Ortak Hedefler	Hayır	150	4,12	0,572	-8,862	0,000*
	Evet	390	4,58	0,542		
Amaç Odaklı	Hayır	150	3,50	0,608	-13,139	0,000*
	Evet	390	4,23	0,564		
Dış Faktörler	Hayır	150	2,83	0,876	-4,862	0,000*
	Evet	390	3,23	0,846		

Sorumluluk	Hayır	150	2,54	0,808	-10,322	0,000*
	Evet	390	3,40	0,885		
Gönüllü Motivasyonu Ölçeği	Hayır	150	3,42	0,535	-13,407	0,000*
	Evet	390	4,01	0,425		

Ortak Hedef alt boyutu için gönüllü olarak çalışan arkadaşı bulunmayanların düzeyi 4,12 iken, bulunanların düzeyi 4,58'dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, gönüllü olarak çalışan arkadaşları bulunan ve bulunmayanlar arasında Ortak Hedef alt boyutu bakımından anlamlı farklılık bulunmaktadır ($t:-8,622$, $p<0,05$). Buna göre; gönüllü olarak çalışan arkadaşı bulunmayanların Ortak Hedef düzeyi, bulunanların Ortak Hedef düzeyinden anlamlı derecede daha düşüktür.

Amaç Odaklı alt boyutu için gönüllü olarak çalışan arkadaşı bulunmayanların düzeyi 3,5 iken, bulunanların düzeyi 4,23'dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, gönüllü olarak çalışan arkadaşları bulunan ve bulunmayanlar arasında Amaç Odaklı alt boyutu bakımından anlamlı farklılık bulunmaktadır ($t:-13,139$, $p<0,05$). Buna göre; gönüllü olarak çalışan arkadaşı bulunmayanların Amaç Odaklı düzeyi, bulunanların Amaç Odaklı düzeyinden anlamlı derecede daha düşüktür.

Dış Faktörler alt boyutu için gönüllü olarak çalışan arkadaşı bulunmayanların düzeyi 2,83 iken, bulunanların düzeyi 3,23'dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, gönüllü olarak çalışan arkadaşları bulunan ve bulunmayanlar arasında Dış Faktörler alt boyutu bakımından anlamlı farklılık bulunmaktadır ($t:-4,862$, $p<0,05$). Buna göre; gönüllü olarak çalışan arkadaşı bulunmayanların Dış Faktörler düzeyi, bulunanların Dış Faktörler düzeyinden anlamlı derecede daha düşüktür.

Sorumluluk alt boyutu için gönüllü olarak çalışan arkadaşı bulunmayanların düzeyi 2,54 iken, bulunanların düzeyi 3,4'dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, gönüllü olarak çalışan arkadaşları bulunan ve bulunmayanlar arasında Sorumluluk alt boyutu bakımından anlamlı farklılık bulunmaktadır ($t:-10,322$, $p<0,05$). Buna göre; gönüllü olarak çalışan arkadaşı bulunmayanların Sorumluluk düzeyi, bulunanların Sorumluluk düzeyinden anlamlı derecede daha düşüktür.

Gönüllü alt boyutu için gönüllü olarak çalışan arkadaşı bulunmayanların düzeyi 3,42 iken, bulunanların düzeyi 4,01'dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, gönüllü olarak çalışan arkadaşları bulunan ve bulunmayanlar arasında Gönüllü alt boyutu bakımından anlamlı farklılık bulunmaktadır ($t:-13,407$, $p<0,05$). Buna göre; gönüllü olarak

çalışan arkadaşı bulunmayanların Gönüllü düzeyi, bulunanların Gönüllü düzeyinden anlamlı derecede daha düşüktür.

4.10. Başka Bir Etkinlikte Görev Yapma Durumuna Göre Kişiler Arasında Ölçeğin Alt Boyutları Bakımından Farklılık Olmadığının İncelenmesi

Tablo 12. Başka Bir Etkinlikte Görev Yapma Durumuna Göre Kişiler Arasında Ölçeğin Alt Boyutları Bakımından Farklılık Olmadığının İncelenmesi (Bağımsız Örneklem T Testi)

Ölçek ve Alt Boyutlar	Görev Yapma Durumu	Kişi Sayısı	Ortalama	Std. Sapma	t	P
Ortak Hedefler	Hayır	405	4,40	0,594	-3,327	0,001*
	Evet	135	4,59	0,538		
Amaç Odaklı	Hayır	405	3,98	0,715	-2,690	0,007*
	Evet	135	4,15	0,442		
Dış Faktörler	Hayır	405	3,06	0,897	-2,231	0,026*
	Evet	135	3,25	0,776		
Sorumluluk	Hayır	405	3,08	0,901	-3,496	0,001*
	Evet	135	3,40	1,031		
Gönüllü Motivasyonu Ölçeği	Hayır	405	3,79	0,550	-3,932	0,000*
	Evet	135	3,99	0,422		

Ortak Hedef alt boyutu için daha önce başka etkinliklerde gönüllü olmayanların düzeyi 4,4 iken, gönüllü olanlar düzeyi 4,59'dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, daha önce başka etkinliklerde gönüllü olmayanlar ile olanlar arasında Ortak Hedef alt boyutu bakımından anlamlı farklılık bulunmaktadır (t:-3,327, p<0,05). Buna göre; daha önce başka etkinliklerde gönüllü olmayanların Ortak Hedef düzeyi, gönüllü olanlar Ortak Hedef düzeyinden anlamlı derecede daha düşüktür.

Amaç Odaklı alt boyutu için daha önce başka etkinliklerde gönüllü olmayanların düzeyi 3,98 iken, gönüllü olanlar düzeyi 4,16'dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, daha önce başka etkinliklerde gönüllü olmayanlar ile olanlar arasında Amaç Odaklı alt boyutu bakımından anlamlı farklılık bulunmaktadır (t:-2,690, p<0,05). Buna göre;

daha önce başka etkinliklerde gönüllü olmayanların Amaç Odaklı düzeyi, gönüllü olanlar Amaç Odaklı düzeyinden anlamlı derecede daha düşüktür.

Dış Faktörler alt boyutu için daha önce başka etkinliklerde gönüllü olmayanların düzeyi 3,07 iken, gönüllü olanlar düzeyi 3,26'dır. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, daha önce başka etkinliklerde gönüllü olmayanlar ile olanlar arasında Dış Faktörler alt boyutu bakımından anlamlı farklılık bulunmaktadır (t:-2,231, p<0,05). Buna göre; daha önce başka etkinliklerde gönüllü olmayanların Dış Faktörler düzeyi, gönüllü olanlar Dış Faktörler düzeyinden anlamlı derecede daha düşüktür.

Sorumluluk alt boyutu için daha önce başka etkinliklerde gönüllü olmayanların düzeyi 3,08 iken, gönüllü olanlar düzeyi 3,41'dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, daha önce başka etkinliklerde gönüllü olmayanlar ile olanlar arasında Sorumluluk alt boyutu bakımından anlamlı farklılık bulunmaktadır (t:-3,496, p<0,05). Buna göre; daha önce başka etkinliklerde gönüllü olmayanların Sorumluluk düzeyi, gönüllü olanlar Sorumluluk düzeyinden anlamlı derecede daha düşüktür.

Gönüllü alt boyutu için daha önce başka etkinliklerde gönüllü olmayanların düzeyi 3,79 iken, gönüllü olanlar düzeyi 4'dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, daha önce başka etkinliklerde gönüllü olmayanlar ile olanlar arasında Gönüllü alt boyutu bakımından anlamlı farklılık bulunmaktadır (t:-3,932, p<0,05). Buna göre; daha önce başka etkinliklerde gönüllü olmayanların Gönüllü düzeyi, gönüllü olanlar Gönüllü düzeyinden anlamlı derecede daha düşüktür.

5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada etkinliklerde gönüllülerin nasıl organize edildiği ve yönetildiğinin yanı sıra, etkinliklerin sorunsuz bir biçimde yürütülmesine olanak sağlayıp hem de organizasyon maliyetlerini önemli ölçüde azaltan gönüllüleri harekete geçiren motivasyonel faktörlerin belirlenmesi hedeflenmiştir. Bu çalışmada elde edilen sonuçlara göre araştırmaya katılan kadınlar (%68,5) hem gönüllülük hem de motivasyon unsurlarına daha yakın bir tavır göstermektedirler. Katılımcıların %82,4'ünün lisans mezunu olması motivasyon ve gönüllülük uygulamalarının bu çalışma için eğitilmiş kadınlar tarafından yapıldığı sonuçlarına varılmaktadır. Bu sonuçlar, alan yazındaki araştırmalara göre farklılık göstermektedir. Ancak özellikle spor etkinliklerine yönelik gönüllü faaliyetleri ele alındığında, araştırmalar gönüllülüğün daha çok erkekler tarafından üstlenildiğini göstermektedir. Buna karşılık, kadınlar ise daha çok eğitimle ilgili etkinliklere odaklanmaya eğilimlidirler. Yapılan araştırmalarda spor etkinliklerinde görev alan gönüllülerin yaklaşık olarak üçte ikisi erkeklerden oluşmaktadır. Bu nedenle kadınların üstlendiği daha resmi aktörler de genel olarak, çocuklarına bakma yükümlülüğü olmayan daha yaşlı gönüllüler tarafından yürütülmektedir (Downward ve Ralston, 2006:335-336). Bu etkinliğin özel durumundan kaynaklanan ayırt ediciliğinin yanı sıra, toplumsal yapıdan kaynaklanan

unsurlar da söz konusudur. Toplumun hala baskın olan normlarından biri, kadınların halen aile içinde anne rolünü veya geleneksel anlamdaki eş rolünü oynamasıdır. Bu, kısmen onların ailelerinin zaman ve para kaynakları üzerinde kontrollerinin az olması sonucunu da doğurur. Dolayısıyla bu durum da kadınların hem spora fiilen katılımını hem de gönüllü olarak etkinlikler içinde yer almalarını ciddi oranda etkileyebilir (Downward, Lumdson ve Ralston, 2005:223).

Araştırmaya katılanların %78,7'sinin 20-24 yaş aralığı için tamamlanmamış bir kariyerde gönüllülük ve göreve motivasyon algılarının öne çıktığını ifade etmek doğru olacaktır. Buna ek olarak, katılımcıların %72,2'sinin Avrupa Gençlik Olimpiyatlarında gönüllü olarak çalışan arkadaşlarının var olması mesleki bir motivasyon unsuru olarak gönüllü çalışıldığını ortaya koymaktadır. Buna karşılık, katılımcıların %95,4'ünün ailesinde başka gönüllünün olmaması ve %75'inin daha önce başka bir etkinlikte görev almamış olması bu çalışma için anlamlı bir sonuç değildir. Gönüllülükle spora fiilen katılım arasındaki ilişki, spor müsabakalarını halkı fiilen spor yapmaya teşvik edici bir araç olarak kullanmayı isteyen karar verici merciler için çok önemlidir. Buna karşılık katılım ve gönüllülük arasında açık bir ilişki saptanamasa da, büyük spor etkinliklerinin bireylerin spora olan ilgisini ve dolayısıyla katılımını artırmak için önemli fırsatlar sunduğu düşünülmektedir (Downward ve Ralston, 2006:336).

Gönüllülerin, görev yaptığı etkinliğe dair olumlu hisler geliştirmelerinin, ülkedeki sonraki dönemde gerçekleştirilecek tüm spor etkinliklerinin gönüllü ihtiyacının karşılanmasında anahtar bir rolü vardır. Elbette ki uluslararası boyutta katılımın olduğu büyük çaplı organizasyonlarda, etkinlik yönetiminin tüm aşamalarında olabileceği gibi gönüllü yönetimi sürecinde de zaman zaman bazı sıkıntıların yaşanması çok olağandır.

Beslenme ve konaklama gibi temel ihtiyaçların organizasyonu, gönüllülerin görev alanlarının belirlenmesi ve onlara verilen eğitimler ile gönüllülerle kurulan iletişim ve faaliyetlerin koordinasyonunda yaşanan aksaklıklar bu etkinliğin gönüllü yönetim sürecinde karşılaşılan temel sorunlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu noktada gönüllülerin temel ihtiyaçlarının karşılanması konusu var olan fiziksel olanaklarla doğru orantılı bir husus olduğundan, bu durumu doğrudan gönüllü yönetimi sürecinin bir zaafı olarak değerlendirmemek gerekir.

Bununla birlikte gönüllülere görev yaptıkları etkinlikler kapsamında daha iyi barınma, beslenme vs. olanaklarının sağlanması, onların etkinliklere karşı olumlu hisler geliştirmelerinde büyük öneme sahip olacağı düşünülmektedir. Ayrıca EYOF'ta görev yapan gönüllü yöneticilerinin üzerinde en çok durduğu problemlerden bir diğeri de gönüllülerin görev dağılımında yaşanan sıkıntılardır. Burada her bir gönüllü pozisyonunun belirli, bir başka ifadeyle sınırlı bir kontenjana sahip olduğu akıldan çıkarılmamalıdır. Dolayısıyla gönüllü yöneticilerince her ne kadar gönüllüler istekleri doğrultusunda pozisyonlara atanmaya çalışılırsa da, istek ya da beklentilerden farklı görevlendirmeler

olması da kaçınılmazdır. Bu noktada temel konu bu görevlendirmelerin gerçekten gönüllü adaylarının nitelikleri göz önünde bulundurularak ve adaletli bir biçimde yapıp yapılmadığıdır.

Diğer yandan, etkinlik gönüllülerince EYOF'taki gönüllülük deneyimlerine ilişkin olarak ifade edilen bir başka sorun da kendilerine verilen eğitimlerin yeterli olmaması olarak belirlenmiştir. Ancak kısıtlı bir sürede, üstelik 1500 kişilik bir grubun ciddi bir eğitime tabi tutulamaması da olağan karşılanması gereken bir durumdur. Bununla birlikte bazı kritik pozisyonlarda görevlendirilen gönüllülerin ülkeyi temsil etme vb. manevi sorumlulukları da üstlendikleri düşünülürse, onlara özellikle bu noktada iletişim becerileri ve hitabet sanatı gibi konularda daha spesifik ve görev odaklı eğitimler verilmesi gerektiği açıktır. Ayrıca etkinlik süresince, gönüllülerin çalıştığı departmanlardaki yöneticilerin gönüllülerle kurduğu iletişimde bazı problemler alanların olduğu da belirlenmiştir. Etkinliğe her hangi bir ücret ya da doğrudan bir menfaat gözetmeksizin gönüllü olan insanlar, çalışmalarını sırasında kendileriyle kurulan iletişimde sanki ücretli çalışanmış ya da aralarında bir hiyerarşi varmış gibi yapılan yaklaşımlardan rahatsızlık duyduklarını belirtmişlerdir.

Doğrudan gönüllü yöneticilerinden çok, gönüllülerin görev yaptıkları departmanlarda yaşadıkları sıkıntılardır. Bu yüzden gönüllü yöneticilerince, gönüllülerin departmanlardaki yöneticilerine de, etkinlik gönüllülerine ne şekilde yaklaşmaları gerektiği konusunda bir bilgilendirme yapılması önemli olacaktır. Gönüllülerin etkinlikler için en büyük ücretsiz iş gücü kaynağı olmalarının yanı sıra, yapılan işi sevdikleri için orada oldukları, bu yüzden karşılığında bir ücret talep etmedikleri halde canla başla sorumluluklarını yerine getirmeye çalıştıkları akıllardan çıkarılmamalıdır.

Alandaki birçok çalışma gönüllü motivasyonunun gönüllü tatminiyle pozitif bağlantılı olduğunu ortaya koymaktadır. Farrell vd. (1998) gönüllü tatmini, gönüllü motivasyonu ve deneyim arasında bağ olduğunu belirtmektedirler. Buna göre gönüllülerin etkinlik boyunca yaşadığı deneyimler onların etkinlikten önceki beklentilerini karşıladıysa, bu durumda gönüllülerin tatmin oldukları sonucuna ulaşmaktadır. gönüllüyü iyileştirme ve korumaya yardımcı olan bir faktördür (Chun, 2003:13-14). Bu tatmin de gönüllülerin gelecekteki spor müsabakalarına tekrar gönüllü olarak katılma olasılıklarını yükseltmektedir. Buna göre gönüllüler spor müsabakaları içinde psikolojik ihtiyaç tatminini yaşadıkları ve bir ölçüye kadar kendilerini gerçekleştirdikleri müddetçe gelecek müsabakalar için de güdümlü ve gönüllü olma ihtimalleri yükselecektir (Bang ve Ross, 2009:65). Spor organizasyonlarında gönüllülerin tatmin olma düzeylerinin anlaşılması, organizasyonun istikrarı ve başarısının yanı sıra, gönüllülerin kaybedilmemesi ve onlardan daha sonraki organizasyonlarda da yararlanılabilmesi açılarından önemli bir faktördür. Bu açıdan, gönüllü tatmini ile ilgili daha fazla sayıda araştırmaya ihtiyaç olduğu söylenebilir.

Sonuç olarak gönüllü yönetim sürecinde yaşanan tüm olumsuzluklara rağmen, gönüllülerin EYOF'ta bulunmayı genellikle yaşanması gereken önemli bir deneyim olarak nitelendirmeleri önemlidir. Etkinlikteki gönüllülük deneyimlerine dair olumlu görüşler belirten katılımcılar genel olarak bu değerlendirmelerini "güzel bir organizasyon" şeklinde ifade etmektedirler. Aslında etkinlikle ilgili olumsuz görüşler belirten pek çok gönüllü de "her şeye rağmen" güzel bir deneyim yaşadıklarını belirtmektedirler. Burada ön plana çıkan temel unsurlarınsa bu etkinliğin bir parçası olma ve bir amaç için işbirliği içinde çalışma gibi faktörler olduğu, ayrıca yeni insanlar/farklı kültürler tanıma, yabancı dili geliştirme vb. faktörlerin de bu alanda gönüllüleri en fazla motive eden konuların başında geldiği göze çarpmaktadır.

Yazarların notu: Bu araştırma, Anadolu üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı'nda tamamlanan Spor Etkinliklerinde Gönüllü Motivasyonu başlıklı doktora tez çalışmasının bir bölümünün gözden geçirilmiş versiyonudur.

KAYNAKÇA

- Bang, H., & Ross, S.D. (2009). Volunteer motivation and satisfaction. *Journal of Venue and Event Management*, 1(1).
- Baum, T., & Lockstone, L. (2007). Volunteers and mega sporting events: Developing a research framework. *International Journal of Event Management Research*, 3(1).
- Chun, H. (2003). A study of volunteers' motivation and satisfaction in the 2002 FIFA World Cup Korea Japan. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, United States Sports Academy.
- Clary, E.G., Synder, M., & Stukas, A. A. (1996). Volunteers motivations: Findings from a national survey. *Nonporfit and Voluntary Sector Quarterly*, 25, 485-505.
- Cuskelly, G., McIntyre, N., & Boag, A. (1998). A longitudinal study of the development of organizational commitment amongst volunteer sport administrators. *Journal of Sport Management*, 12, 181-202.
- Downward, P.M., Lumdson, L., & Ralston, R. (2005). Gender differences in sports event volunteering: Insights from Crew 2002 at the XVII Commonwealth Games. *Managing Leisure*, 10.
- Fairley, S., Kellett, P., & Green, B.C. (2007). Volunteering abroad: Motives for travel to volunteer at the Athens Olympic Games. *Journal of Sport Management*, 21.
- Farrell, J., Johnston, M.E., & Twynam, G.D. (1998). Volunteer Motivation, Satisfaction and Management at an Elite Sporting Competition. *Journal of Sport Management*, 12.
- Pauline G., & Pauline, J.S. (2009). Volunteer motivation and demographic influences at a professional tennis event. *Team Performance Management*, 15, (3/4).